

Zitting 1975-1976

13 837

Voorstel van wet van de leden De Vries, Van Schaik, Kappeyne van de Coppello, De Kwaadsteniet, Tilanus en Waltmans tot wijziging van de Enquêtewet

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 17 juni 1976

De vaste commissie voor binnenlandse zaken¹, met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel belast, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag te doen.

Algemeen

De leden van de fracties van de K.V.P., A.R.P. en C.H.U. begroetten dit initiatief tot wijziging van de Enquêtewet met instemming. In grote lijnen konden zij zich met het voorstel verenigen.

Een nadere toelichting zouden zij graag ontvangen op de procedure die de voorstellers voor ogen staat bij de behandeling van een voorstel tot het houden van een enquête. In de memorie van toelichting (blz. 7, laatste alinea) zeggen zij dat de Kamer hier nadere regels dient te stellen in haar reglement van orde. Maar in de artikelen 136 t/m 145 van het reglement der Tweede Kamer* is deze materie reeds uitvoerig geregeld, uiteraard op grond van de bestaande wetgeving. Zelfs voorziet artikel 136 nu al in de mogelijkheid dat een voorstel tot het houden van een enquête wordt ingediend «door een commissie uit de Kamer naar aanleiding van een bij haar in overweging zijnd onderwerp». Welke nadere regels hebben de initiatiefnemers nog op het oog?

Dat bij verheffing tot wet van het voorliggende voorstel enkele bepalingen van het reglement van orde aanpassing zullen behoeven is duidelijk. Zo zal artikel 137 in dat geval niet langer kunnen spreken van een *nauwkeurige* omschrijving van het onderzoek. Ook het in artikel 138 voorgeschreven onderzoek in de afdelingen kan worden gemist en plaats maken voor een commissie-onderzoek. Niet duidelijk is echter, waarom de voorstellers in hun memorie van toelichting (bovenaan blz. 8) voor de behandeling van voorstellen afkomstig van een commissie denken aan de procedure, in het vierde lid van artikel 150 van het reglement van orde voorzien voor voorstellen tot wijziging van dit reglement. Ook op dit punt zou een nadere toelichting deze leden welkom zijn.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. hadden waardering voor de poging van de voorstellers om het recht van enquête te wekken uit zijn, zoals zij het noemen, sluimerend bestaan.

* Het reglement van de Eerste Kamer kent in de artikelen 85 t/m 94 een vergelijkbare regeling.

¹ Samenstelling: Franssen (PvdA), Abma (SGP), Schakel (ARP), Vellenga (PvdA), onder-voorzitter, Wiegel (VVD), Laban (PvdA), Van der Lek (PSP), Bremen (KVP), Koning (VVD), plv. lid, Stoffelen (PvdA), Wisselink (CHU), Van der Sanden (KVP), Dragstra (CPN), Jensen (PPR), plv. lid, Aarts (KVP), voorzitter, Honig van den Bossche (BP), plv. lid, Nootboom (D'66), Evenhuis (VVD), plv. lid, Staneke (DS '70)

De voorstellers verwijzen in hun toelichting herhaaldelijk naar de door de commissies voor de verzoekschriften uit de beide Kamers in 1967 gepubliceerde nota over taak, werkwijze en bevoegdheden van deze commissies (kamerstuk 9027), bij welke nota ook een voorontwerp van wet tot wijziging van de Enquêtewet was gevoegd. Waarom echter hebben de voorstellers, die zich in de motivering van de voorstellen dezer commissies kennelijk goed kunnen vinden, die voorstellen niet gevolgd op de kardinale punten, te weten: instelling van een vaste commissie voor de uitoefening van het enquêterecht en voorziening in de mogelijkheid dat, wanneer de Kamer met recess is, het Presidium namens de Kamer toestemming voor een onderzoek krachtens de Enquêtewet verleent? Betekent het voorliggende initiatiefvoorstel wel zoveel in vergelijking met de bestaande wetgeving? Is het wel van zo groot belang in de wet vast te leggen dat ook een commissie uit de Kamer een voorstel tot het houden van een enquête kan doen? Bezit een commissie reeds nu die bevoegdheid niet? Hangt de veronderstelde grotere kans van slagen van een door een commissie gedaan voorstel niet veeleer samen met het minder uitgesproken politieke karakter van zo'n voorstel dan met het feit dat een *commissie* het voorstel doet, of met andere woorden, verkrijgt zo'n voorstel wellicht eerder de instemming van de Kamer omdat de verlangde enquête in politiek opzicht niet zo interessant is? Maar wat is dan nog de betekenis van dit wijzigingsvoorstel?

De voorstellers opperen de gedachte de tenuitvoerlegging van een enquête waartoe besloten is op te dragen aan een bestaande kamercommissie, dan wel aan een daartoe in te stellen nieuwe commissie. Hoe staan zij tegenover de gedachte een vaste enquêtecommissie in het leven te roepen waaraan stéeds de uitvoering van een enquêtebesluit wordt opgedragen, tenzij de Kamer anders beslist? Zou in dat geval ook denkbaar zijn een regel op grond waarvan een voorstel tot het houden van een enquête, afkomstig van zulk een commissie, stilzwijgend van kracht wordt wanneer de Kamer niet binnen een bepaalde termijn openbare behandeling van dat voorstel gelast? *Op deze wijze zou een veelvuldiger gebruik van het enquêterecht gestimuleerd worden, terwijl bovendien de leden van de vaste enquêtecommissie sneller ervaring opdoen.*

Kunnen de voorstellers inlichtingen verschaffen over de wijze waarop het enquêterecht in andere landen in praktijk wordt gebracht? Deze leden zouden in het bijzonder willen vernemen of in andere landen de mogelijkheid bestaat dat – uiteraard niet te kleine – minderheden in het parlement het recht van enquête hebben. Uit de door de voorstellers verstrekte gegevens blijkt, dat in ons land slechts de helft van het aantal gevraagde enquêtes is ingesteld. In een goede parlementaire democratie dient ook een minderheid tot haar recht te komen. Bij de uitoefening van het interpellatierecht wordt in Nederland aan die eis voldaan doordat een verzoek om te mogen interpelleren vrijwel steeds wordt ingewilligd, ook al zijn het onderwerp en het oogmerk van de interpellatie de meerderheid van de Kamer onwelgevallig. Het is echter allerminst zeker dat zulk een ongeschreven regel zich ook ten aanzien van het enquêterecht ontwikkelen zal.

Het was de leden van de P.v.d.A.-fractie opgevallen dat de initiatiefnemers andere voorstellen tot wijziging van de Enquêtewet achterwege hadden gelaten, afgezien van het nieuwe artikel over de openbaarheid. Dit nieuwe artikel sprak hun aan, maar zij hadden daardoor des te sterker gemist een heroverweging van het bestaande artikel 19 inzake het beroepsgeheim (wie is uit hoofde van zijn *stand* tot geheimhouding verplicht?) en van artikel 20 betreffende het doen van mededelingen uit vergaderingen en colleges ten aanzien waarvan geheimhouding is opgelegd.

In het bestaande artikel 18 wordt het aan getuigen wel zeer gemakkelijk gemaakt een beroep te doen op fabrieksgeheim. Zou het niet mogelijk zijn hier overeenkomstig het wetsontwerp openbaarheid van bestuur tot een zekere afweging van particulier tegenover openbaar belang te komen (zie wetsontwerp 13 418, artikel 4)?

Had ook niet een stringentere bepaling moeten worden ontworpen omtrent de toegankelijkheid van ambtelijke dossiers voor een commissie van

onderzoek, en omtrent de mate waarin een particulier kan worden gedwongen zijn boeken ter inzage te geven?

Deze leden vroegen voorts waarom ministers uitsluitend op grond van artikel 104 van de grondwet, dus in een kamervergadering, mogen worden gehoord. Welk bezwaar kan erin liggen een minister ook voor een enquête-commissie te doen verschijnen? Deze oefent haar taak toch namens de Kamer uit?

Zien de initiatiefnemers kans in het kader van hun voorstel alsnog tegemoet te komen aan de in de memorie van toelichting vermelde wensen van de commissies voor de verzoekschriften en van de vaste commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten?

Hoe zal naar het oordeel van de initiatiefnemers voorzien moeten worden in de extra ambtelijke bijstand welke geleverd zal worden door een te verwachten toeneming van de toepassing van het enquêterecht? Zal de regeling van artikel 29, die uitgaat van toepassing bij uitzondering van dit parlementaire recht, dan nog wel kunnen worden gehandhaafd?

De leden van de V.V.D.-fractie hadden met belangstelling, en velen van hen tevens met instemming, kennisgenomen van dit voorstel tot vergroting van de toepassingsmogelijkheden van een belangrijk grondwettelijk parlementair controlemiddel.

Een aantal hunner had echter grote bezwaren tegen schrapping van de eis van een nauwkeurige omschrijving van het onderwerp van het onderzoek zoals die is neergelegd in artikel 1 van de Enquêtewet. Weliswaar merken de voorstellers in hun memorie van toelichting terecht op dat de Kamer zelf zal kunnen vaststellen met welke mate van nauwkeurigheid het onderwerp moet zijn omschreven, maar zij gaat daarbij voornamelijk uit van de belangen van het door de volksvertegenwoordiging in te stellen onderzoek. Naar het oordeel van deze leden van de V.V.D.-fractie dreigen de belangen van de te horen personen zo uit het oog te worden verloren. Van enige afweging van de belangen van de te horen personen tegen die der Staten-Generaal, zo deze al heeft plaatsgevonden, is in de toelichting op het voorstel niets terug te vinden.

Indien onder de werking van het huidige artikel 1 van de Enquêtewet een vraag wordt gesteld die buiten het nauwkeurig omschreven onderwerp van het onderzoek valt, zo vervolgden deze leden, kan een als getuige te horen persoon, ook zonder een beroep te doen op enig verschoningsrecht, straffeloos weigeren te antwoorden. Mocht de Kamer onder de huidige wet overhoopt een minder nauwkeurige omschrijving hebben gegeven, dan zal de rechter die omschrijving aan de wet toetsen bij het beoordelen van de vraag of de weigerachtige persoon zich terecht aan beantwoording heeft onttrokken. Bij een nauwkeurige omschrijving zal de rechter de vraag waarop geen antwoord wordt gegeven eenvoudig aan de omschrijving kunnen toetsen.

Indien nu het voorstel van de initiatiefnemers tot wet wordt verheven, zal de rechter naar het zich laat aanzien de eerste toetsing in het geheel niet meer kunnen verrichten en zal de tweede toetsing voor hem aanzienlijk moeilijker worden. De aan het woord zijnde leden van de V.V.D.-fractie betwijfelden ernstig of in een tijd waarin terecht zoveel waarde wordt toegekend aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de vrijheidsrechten van de burger, een inbreuk daarop zoals de initiatiefnemers met hun voorstel teweegbrengen wel aanvaardbaar is. Zij betreurden dat deze afweging tot dusver althans in de stukken niet had plaatsgevonden en drongen er bij de initiatiefnemers op aan hun standpunt te dezer zake opnieuw in overweging te nemen.

Alle tot de V.V.D.-fractie behorende leden stemden gaarne in met de opvatting van de indieners dat de beslissing tot het houden van een enquête aan de gehele Kamer voorbehouden dient te blijven. Met de initiatiefnemers hadden zij de indruk, dat een andere regeling op gespannen voet zou staan met artikel 105 van de grondwet.

De leden van de P.P.R.-fractie zeiden gelukkig te zijn met de indiening van dit initiatief-ontwerp. Tot de voorstellers behoort niet zonder reden ook een

lid van de P.P.R.-fractie. Zij wilden zich in dit verslag tot enkele vragen beperken.

Waarom, zo vroegen zij, is afgezien van een meer fundamentele wijziging van de Enquêtewet, en gekozen voor de betrekkelijk geringe veranderingen in het thans voorliggende voorstel?

Waarom is met name niet voorgesteld het recht van enquête ook aan een parlementaire minderheid toe te kennen? Naar de mening van deze leden zou met toekenning van dit recht aan een minderheid de parlementaire oppositie over een voor het vervullen van haar controlerende taak noodzakelijk instrument komen te beschikken. Waarom zijn de initiatiefnemers de opvatting toegedaan dat er op dit moment geen dwingende reden is een dergelijk recht voor een minderheid in de wet op te nemen? Waarom zou zulk een minderheidsrecht in strijd zijn met tekst of strekking van de grondwet? De aan het woord zijnde leden overwogen op dit punt een wijzigingsvoorstel in te dienen.

Ook deze leden wilden vernemen waarom geen wijziging is voorgesteld van de bepaling dat ministers niet door een enquêtecommissie kunnen worden gehoord. Wat is in dit opzicht thans de positie van de staatssecretaris? Menen de initiatiefnemers niet dat ook nu nog van kracht is stelling IV van E. H. Karsten («De parlementaire enquête in de constitutionele staten – Historisch-staatregtelijke proeve», Utrecht 1860), luidende: «De beperking van het recht van enquête in artikel 3 der Wet van 5 augustus 1850 is in strijd met den geest der Grondwet»?

Verder vroegen ook deze leden waarom de initiatiefnemers geen wijziging voorstellen van de bepalingen met betrekking tot het verschoningsrecht. In het bijzonder artikel 18 kan als achterhaald worden beschouwd, maar ook de andere betrokken artikelen verdienen een nieuwe redactie opdat voldaan wordt aan de eerste eis die volgens Buys aan een parlementaire enquête moet worden gesteld, namelijk dat de uitvoering van de enquête verzekerd wordt door onder strafbedreiging alle ingezetenen te verplichten aan de oproeping van de commissie gevolg te geven en haar de inlichtingen te verstrekken welke zij mocht nodig hebben. Waarom stellen de initiatiefnemers niet voor, het verschoningsrecht voor ambtenaren, dat al bij de totstandkoming van de wet 1850 werd aangevochten, te beperken tot wat Oud noemt «zaken van staatsbelang». Zijn bij een enquête ministers en ambtenaren gewoonlijk niet de eerste wier verschijning nodig is?

Ten slotte vroegen deze leden waarom de initiatiefnemers niet in hun voorstel het voorschrift hebben opgenomen dat ook niet-ambtelijke stukken op gezag van een enquêtecommissie dienen te worden overhandigd. Ook hier hadden zij een wijzigingsvoorstel in overweging.

De leden van de C.P.N.-fractie hadden tegen de algemene strekking van het voorstel geen bezwaren. Zij onderschreven de in de memorie van toelichting uiteengezette bedoeling van de initiatiefnemers om het enquêterecht in de praktijk beter hanteerbaar te maken. Wel wezen zij erop, dat alleen de hantering van het enquêterecht geen waarborg inhoudt dat bepaalde feiten en gebeurtenissen onomstotelijk vast komen te staan. De van 1948 tot 1956 gehouden enquête, waarbij tal van feiten en gebeurtenissen uit de oorlogsjaren aan het licht kwamen, liet er evenzovele onopgehelderd en onbesproken.

Deze leden hadden tegen de voorgestelde wijze van inschakeling van commissies als één van de wegen die de Kamer bij de uitoefening van het enquêterecht bewandelen kan, geen bezwaar. Dit mag er evenwel niet toe leiden dat een van een kamerfractie afkomstig voorstel tot het houden van een enquête automatisch naar een commissie wordt verwezen, zonder dat in het openbaar de discussie over het voor of tegen van dat voorstel volledig wordt gevoerd.

De leden van de C.P.N.-fractie vroegen zich af, of schrapping van de eis van een *nauwkeurige* omschrijving van het onderwerp van het onderzoek

wel gewenst is. Aan welke criteria moet die omschrijving naar het oordeel van de initiatiefnemers dan wél voldoen? Aan een vage omschrijving zijn duidelijke gevaren verbonden. Met name bestaat het gevaar, dat een politieke meerderheid zich onder het mom van hantering van het enquêterecht bepaalde rechten gaat toeëigenen tegenover politieke minderheidsgroepen.

Aangezien voor uitbreiding van het enquêterecht veelal naar de Verenigde Staten wordt verwezen, wilden de aan het woord zijnde leden hier bij wijze van voorbeeld de werkzaamheden noemen van de commissie voor on-Amerikaanse activiteiten van de Amerikaanse Senaat, door welke enquêtes indertijd politieke minderheidsgroepen op grote schaal aan politieke vervolging zijn blootgesteld. Zij vroegen zich af welke bescherming individuele burgers en minderheidsgroepen in tijden van grote politieke spanning tegen een dergelijk misbruik van het enquêterecht zullen hebben en zij spraken zich daarom uit vóór handhaving van de wettelijke eis van een *nauwkeurige* omschrijving van het onderwerp van het onderzoek.

In dit verband vroegen deze leden zich voorts af, wat de betekenis is van de verwijzing in de memorie van toelichting naar het verzoek van de vaste commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten om uitbreiding van haar bevoegdheden in het kader van het enquêterecht, in het bijzonder opdat zij klagers, getuigen en deskundigen kan verplichten voor haar te verschijnen (zitting 1967–1968, stuk 9343, blz. 9). Zouden de vergaderingen van deze commissie waarin klagers, getuigen en deskundigen in het kader van een enquête worden gehoord naar het oordeel van de initiatiefnemers dan ook openbaar moeten zijn?

De leden van de G.P.V.-fractie was niet geheel duidelijk geworden wat de indieners met hun voorstel beoogden. Verwachten zij dat na aanvaarding daarvan van het recht van enquête meer gebruik zal worden gemaakt? Beoogen de indieners dit ook? Kunnen zij, indien de voorgaande vragen bevestigend worden beantwoord, medelen welke belemmeringen de huidige wet huns inziens kent, en hoe deze belemmeringen door hun voorstel ongedaan worden gemaakt?

Kunnen de indieners voor de periode van 1945 tot heden een schatting geven van het aantal malen dat het enquêterecht zou zijn toegepast indien toen het nu voorgestelde reeds wet was geweest? Zijn, volgens de indieners, de redenen van het zeer geringe gebruik van het enquêterecht gelegen in de huidige wettekst, of in redenen daarbuiten?

In hoeverre, zo vroegen deze leden voorts, wordt door het voorgestelde nieuwe artikel 1.3 een belemmering weggenomen? Moet niet worden aangenomen dat de redenen waarom een bepaalde enquête niet wordt toegestaan vooral van politieke aard zijn? Is het daarom niet van betrekkelijk ondergeschikt belang of de wet nu wel of niet een *nauwkeurige* omschrijving van het onderwerp verlangt?

Deze leden hadden kennis genomen van een artikel over de parlementaire enquête van de hand van mr. E. C. M. Jurgens in: *Politiek, Parlement, Democratie, Opstellen voor prof. mr. F. J. F. M. Duynstee*, Kluwer, Deventer 1975. Hun was daarbij opgevallen, dat naar de mening van de auteur (één van de geestelijke vaders van het onderhavige voorstel!) de belangrijkste functie van het enquêterecht in deze tijd zou zijn: controle op machtsuitoefening en het krijgen van een greep op maatschappelijke processen die in belangrijke mate ons leven bepalen. Deze leden zouden graag vernemen of de indieners deze zienswijze onderschrijven en of zij mede ter verwezenlijking van het door Jurgens geschetste doel het onderhavige voorstel hebben ingediend.

De hier aan het woord zijnde leden hadden geconstateerd dat in het voorstel de Kamer (of de verenigde vergadering) de instantie blijft die over de omschrijving van het onderwerp van het onderzoek beslist. Op welke wijze en door wie wordt evenwel gecontroleerd of men in een bepaalde fase van het onderzoek zich nog binnen of reeds buiten de door de Kamer vastgestelde grenzen van het onderzoek bevindt? Hoe dient de enquêtecommissie te handelen wanneer een getuige van mening is dat aan hem gestelde vragen

buiten de omschrijving van het onderwerp vallen? Wie bepaalt dan, en op welke wijze, of de bezwaren van de getuige gerechtvaardigd zijn?

De leden van de P.S.P.-fractie vroegen zich af of de initiatiefnemers werkelijk menen – en zo ja op welke grond – dat na aanvaarding van hun voorstel het recht van enquête uit zijn sluimerend bestaan zal worden gewekt. Al te vanzelfsprekend, zo vonden zij, gaan de initiatiefnemers ervan uit dat de oplossing die de commissies voor de verzoekschriften in 1967 suggereerden voor hun in de praktijk gevoelde tekort aan bevoegdheden, ook de aangewezen oplossing is om de Kamer te stimuleren tot een veelvuldiger toepassing van het enquêterecht. Delen de initiatiefnemers niet de mening dat het ongebruikt laten door het parlement van een grondwettelijk recht met een zo «indringend karakter», zoals de memorie van toelichting terecht opmerkt, niet of nauwelijks kan worden verklaard uit de nu geldende verplichting het onderwerp van het onderzoek nauwkeurig te omschrijven? Heeft de Kamer niet voor heter vuren gestaan?

De aan het woord zijnde leden konden zich volstrekt niet vinden in de opvatting in de memorie van toelichting (blz. 6), dat het de in de huidige Enquêtewet neergelegde voorwaarden zijn die «het grondwettelijk recht van onderzoek tot een buitenissig en daarom slechts in uitzonderlijke gevallen toegepast paardemiddel» maken. De memorie biedt op dit punt echter weinig stof tot discussie. Het zou wenselijk zijn dat de Kamer, sprekende over haar hantering van dit grondwettelijk recht, zich grondiger verdiepte in oorzaken en achtergronden van het vrij zeldzame gebruik tot dusver. Zo wordt wel betoogd dat de geringe frequentie van dat gebruik samenhangt met de grondregel van ons parlementaire stelsel dat een regering het vertrouwen van een kamermeerderheid behoeft; de regering zou geneigd zijn bepaalde enquêtevoorstellen te beschouwen als een blijk van wantrouwen in haar beleid. Willen de initiatiefnemers hierover alsnog hun mening geven, en tevens ingaan op de vraag in hoeverre de door hen voorgestelde wijziging van de Enquêtewet hier enige verandering zou brengen?

In een aan hun voorstel voorafgegaan memorandum van 12 februari 1974 hebben de initiatiefnemers een vergelijkend overzicht gegeven van de regeling van het enquêterecht in enkele andere landen. Hebben zij zich daarbij niet afgevraagd hoe het komt dat in Engeland en de Verenigde Staten, waar voor het instellen van een enquête evenzeer een parlementaire meerderheid vereist is, zich een veel uitgebreider en diepgaander praktijk op dit gebied ontwikkeld heeft dan bijvoorbeeld in West-Duitsland, waar een gekwalificeerde minderheid voldoende is om een procedure op gang te brengen? Zij zouden zich dat zeker hebben moeten afvragen nu uit hun memorie van toelichting blijkt dat de wenselijkheid van een meerderheids- dan wel een minderheidsbesluit een punt van overweging is geweest.

De leden van de P.S.P.-fractie achtten het teleurstellend dat in het kader van dit initiatiefvoorstel slechts een geringe poging tot analysering van deze problematiek is ondernomen, en zij vroegen zich met enige bezorgdheid af of hieruit geen negatieve conclusies getrokken moeten worden voor de in het parlement levende wil om zelfstandig onderzoek te verrichten, en derhalve voor het in de toekomst te verwachten gebruik van het enquêterecht. Wat staat de indieners nu precies voor ogen met hun voorstel? Een werkelijk herstel van de parlementaire enquête als fundamenteel recht, zoals het ooit bedoeld is, of meer een verbetering van de mogelijkheden van het commissiewerk en hoorzittingen? Welke praktijk achten zij in Nederland gewenst? Die welke in de Amerikaanse Senaat gevolgd wordt door bijvoorbeeld de subcommissie voor multinationale ondernemingen? Maar dient dan ook het verschoningsrecht niet strakker geregeld te worden?

Zijn de initiatiefnemers van mening, zo vroegen ook deze leden, dat het voor het resultaat van een onderzoek nodig kan zijn dat ook zittende bewindslieden gehoord kunnen worden? Hoe zien zij in dit kader de relatie tussen de plaats van het recht van interpellatie in artikel 3, tweede lid, van de Enquêtewet, en de plaats van het recht van enquête in de Grondwet?

Artikelen

Aanhef. Moet in de aanhef van het enig artikel van het wetsvoorstel het woord «wet» niet met een hoofdletter worden geschreven, zo vroegen de leden van de V.V.D.-fractie.

Artikel 1. Waarom, zo vroegen de leden van de P.v.d.A.-fractie, wordt in het vierde lid van dit artikel zo nadrukkelijk gewag gemaakt van aantal en wijze van benoeming van de leden van een enquêtemissie? Voorzien de reglementen van orde van beide Kamers hierin onvoldoende? Waartoe dient voorts de uitdrukkelijke vermelding van een ontslagregeling? Wat zouden de redenen voor ontslag van een lid van een enquêtemissie moeten zijn?

De leden van de V.V.D.-fractie vroegen of het de bedoeling van de initiatiefnemers is dat in de wettekst zoals die in het Staatsblad zal verschijnen vóór de nummering van de leden van dit artikel (en van artikel 18a) steeds het nummer van het artikel wordt vermeld. Is dit wel in overeenstemming met de algemeen in acht genomen Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek?

Artikel 18a. Zie de opmerking van de leden van de V.V.D.-fractie onder artikel 1.

Artikel 30. Zou het niet meer in overeenstemming met de Aanwijzingen voor de wetgevingstechniek zijn, aldus de leden van de V.V.D.-fractie, in dit artikel de woorden Parlementaire Enquête in plaats van met hoofdletters met kleine letters te schrijven?

De voorzitter van de commissie,
Aarts

De griffier van de commissie,
Mulder